



Regeringen och sändlistan sida 2-3

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare

LEDS PLANEK U/A, Eva Gillberg, 08-7889068, [eva.gillberg@mil.se](mailto:eva.gillberg@mil.se)

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

## **Försvarmaktens delårsrapport 2016 inkl.**

### **lägesredovisning**

(Huvuddokument, 2 hemliga bilagor)

Härmed insänds Försvarmaktens delårsrapport 2016 inkl. lägesrapportering.

Information till arbetstagarorganisationerna har genomförts enligt avtalet om "Samverkan till utveckling inom Försvarmakten".

Försvarmaktens delårsrapport för 2016 har varit föremål för överläggning i försvarmaktsledningen varvid generaldirektören, chefsjuristen, ekonomidirektören, personaldirektören, kommunikationsdirektören, chefen för ledningsstaben, insatschefen, produktionschefen, chefen för den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten i enlighet med 22§ förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten, beretts tillfälle att yttra sig.

Beslut i ärendet har fattats av general Micael Bydén. I den slutliga handläggningen har deltagit generaldirektör Peter Sandwall, generallöjtnant Dennis Gyllensporre, generallöjtnant Anders Silwer, chefscontroller Eva Gillberg och chefscontroller Stefan Holmgren, överste Claes Isoz och som föredragande ekonomidirektör Helena Holmstedt.



Micael Bydén  
Överbefälhavare



Helena Holmstedt

(EGI)

Postadress  
Försvarmakten  
107 85 Stockholm

Besöksadress  
Lidingövägen 24

Telefon  
08-788 75 00

Telefax  
08-788 77 78

E-post, Internet  
[exp-hkv@mil.se](mailto:exp-hkv@mil.se)  
[www.forsvarsmakten.se](http://www.forsvarsmakten.se)

# FÖRSVARSMAKTEN

Datum  
2016-08-12

Beteckning  
FM2016-17170:1 Sida 2 (3)

| Bilagor  | Benämning            |
|----------|----------------------|
| 1. (H/S) | Omvärldsanalys       |
| 2. (H/S) | Krigsplaceringsläget |

| Sändlista för huvuddokument                                                                                                                                                                                                                                      | Antal tryck ex | Via mail |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------|
| <i>Externt utanför Försvarmakten</i>                                                                                                                                                                                                                             |                |          |
| Försvarsutskottet                                                                                                                                                                                                                                                |                | X        |
| Utrikesutskottet                                                                                                                                                                                                                                                 |                | X        |
| Riksdagens utredningstjänst                                                                                                                                                                                                                                      | 1              | X        |
| Riksrevisionen                                                                                                                                                                                                                                                   | 1              | X        |
| Regeringskansliet                                                                                                                                                                                                                                                | 1              | X        |
| Försvarsdepartementet                                                                                                                                                                                                                                            | 1              | X        |
| Finansdepartementet                                                                                                                                                                                                                                              | 1              | X        |
| Utrikesdepartementet                                                                                                                                                                                                                                             |                | X        |
| Försvarets materielverk                                                                                                                                                                                                                                          |                | X        |
| Försvarets radioanstalt                                                                                                                                                                                                                                          |                | X        |
| Kustbevakning                                                                                                                                                                                                                                                    |                | X        |
| Myndigheten för samhällsskydd och beredskap                                                                                                                                                                                                                      | 1              | X        |
| Totalförsvarets Rekryteringsmyndighet                                                                                                                                                                                                                            |                | X        |
| Statens haverikommission                                                                                                                                                                                                                                         |                | X        |
| Totalförsvarets forskningsinstitut                                                                                                                                                                                                                               |                | X        |
| Polismyndigheten                                                                                                                                                                                                                                                 |                | X        |
| Riksarkivet                                                                                                                                                                                                                                                      |                | X        |
| Fortifikationsverket                                                                                                                                                                                                                                             |                | X        |
| Statskontoret                                                                                                                                                                                                                                                    | 1              | X        |
| Ekonomistyrningsverket                                                                                                                                                                                                                                           | 1              | X        |
| OFR/O FM                                                                                                                                                                                                                                                         |                | X        |
| OFR/S                                                                                                                                                                                                                                                            |                | X        |
| SACO Försvär                                                                                                                                                                                                                                                     |                | X        |
| SEKO Försvär                                                                                                                                                                                                                                                     |                | X        |
| <i>Inom Försvarmakten</i>                                                                                                                                                                                                                                        |                | VIDAR    |
| LG, I 19, K 3, P 4, P 7, A 9, Lv 6, Ing 2, LedR, TrängR,<br>1. ubflj, 3. sjöstriflj, 4. sjöstriflj, Amf 1, MarinB,<br>F 7, F 17, F 21, Hkpflj,<br>FMLOG, FMTIS, SOG,<br>MHS K, MHS H, MSS, SSS, LSS, HvSS, FMTS, SWEDEC,<br>SkyddC, FMUndSäkC,<br>FM HRC, FömedC |                | X        |

# FÖRSVARSMAKTEN

Datum  
2016-08-12

Beteckning  
FM2016-17170:1 Sida 3 (3)

| Sändlista för huvuddokument | Antal tryck ex | Via mail |
|-----------------------------|----------------|----------|
| <i>Inom Högkvarteret</i>    |                | VIDAR    |
| ÖB                          | 1              | X        |
| GD                          | 1              | X        |
| REV                         |                | X        |
| SÄKINSP                     |                | X        |
| FLYGI                       |                | X        |
| GL                          |                | X        |
| C LEDS                      |                | X        |
| STF C LEDS/EKDIR            |                | X        |
| LEDS STAB                   |                | X        |
| LEDS PERS                   |                | X        |
| LEDS CIO                    |                | X        |
| LEDS JUR                    |                | X        |
| LEDS PLANEK                 |                | X        |
| LEDS INFO                   |                | X        |
| LEDS INRI                   |                | X        |
| INS                         |                | X        |
| PROD                        |                | X        |
| MUST                        |                | X        |
| HKV AVD                     |                | X        |
| Arkiv                       | 1              | X        |
| <b>Totalt antal ex</b>      | <b>11</b>      |          |

| Sändlista för hemlig bilaga 1 och 2 | Ex |
|-------------------------------------|----|
| Regeringskansliet                   | 1  |
| Försvarsutskottet                   | 2  |
| Utrikesutskottet                    | 3  |
| ÖB                                  | 4  |
| GD                                  | 5  |
| C LEDS                              | 6  |
| STF C LEDS/EKDIR                    | 7  |
| LEDS STAB                           | 8  |
| LEDS PERS                           | 9  |
| LEDS CIO                            | 10 |
| LEDS JUR                            | 11 |
| LEDS PLANEK                         | 12 |
| LEDS INFO                           | 13 |
| LEDS INRI                           | 14 |
| C INS                               | 15 |
| C PROD                              | 16 |
| C MUST                              | 17 |
| HKV AVD                             | 18 |
| ARKIV                               | 19 |



**FÖRSVARSMAKTENS  
DELÅRSRAPPORT 2016  
(inkl. lägesredovisning)**



## INNEHÅLLSFÖRTECKNING

|                                                                 |    |
|-----------------------------------------------------------------|----|
| Försvarsmaktens delårsrapport 2016 inkl. lägesredovisning ..... | 3  |
| Sammanfattning .....                                            | 3  |
| Om redovisningen .....                                          | 4  |
| LÄGESREDOVISNING .....                                          | 5  |
| Insatser .....                                                  | 5  |
| Nationella insatser .....                                       | 5  |
| Internationella insatser .....                                  | 5  |
| Fredsfrämjande insatser .....                                   | 5  |
| Stöd till samhället .....                                       | 6  |
| Totalförsvar .....                                              | 6  |
| Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap .....          | 7  |
| Arméstridskrafterna .....                                       | 7  |
| Marinstridskrafterna .....                                      | 7  |
| Flygstridskrafterna .....                                       | 8  |
| Lednings- och underrättelseförband .....                        | 8  |
| Logistikförband .....                                           | 9  |
| Nationella skyddsstyrkor .....                                  | 9  |
| Frivillig försvarsverksamhet .....                              | 10 |
| Viktigare materielrelaterade leveranser .....                   | 10 |
| Betydande övningsverksamhet .....                               | 11 |
| Utveckling .....                                                | 13 |
| Övrig verksamhet .....                                          | 13 |
| Rustningskontroll .....                                         | 13 |
| Personalförsörjning .....                                       | 14 |
| Jämställdhetsintegrering .....                                  | 15 |
| Ekonomiskt resultat och prognos .....                           | 15 |
| Övrig redovisning .....                                         | 19 |
| Omdaning av försvarslogistiken .....                            | 19 |

|                                                                     |    |
|---------------------------------------------------------------------|----|
| FÖRSVARSMAKTENS DELÅRSRAPPORT 2016 .....                            | 21 |
| Redovisning av återrapporteringskrav .....                          | 21 |
| Nr 1.3 Stridskrafternas utveckling .....                            | 21 |
| Nr 1.7 Internationellt samarbete.....                               | 22 |
| Nr 2.4 Veteran- och anhörigfrågor.....                              | 22 |
| Nr 2.8 Omlokalisering Järfälla Barkarby .....                       | 23 |
| Nr 2.9 Örebro- och Värmlandsgruppen .....                           | 24 |
| Nr 3.11 Spridning av geografisk information .....                   | 24 |
| Finansiell redovisning.....                                         | 25 |
| Resultaträkning .....                                               | 25 |
| Balansräkning .....                                                 | 26 |
| Anslagsredovisning.....                                             | 28 |
| Redovisning mot anslag (tkr).....                                   | 28 |
| Redovisning mot inkomstitel (tkr).....                              | 28 |
| Tilläggsupplysningar och noter.....                                 | 29 |
| Redovisnings- och värderingsprinciper .....                         | 29 |
| Undantag från ekonomiadministrativa regelverket .....               | 30 |
| Noter till resultaträkningen .....                                  | 31 |
| Noter till balansräkningen.....                                     | 31 |
| Överbefälhavarens intygande av myndighetens delårsredovisning ..... | 32 |

## Försvarsmaktens delårsrapport 2016 inkl. lägesredovisning

### Sammanfattning

Den långsiktiga omvärldsutvecklingen omfattas av betydande osäkerheter. Under första halvåret har det säkerhetspolitiska läget i det svenska närområdet förändrats och försämrats. Grunden utgörs fortsatt av ryskt agerande. Här tillkommer även terrorattacker i några av Europas större städer. Ett förändrat militärt uppträdande i Östersjöregionen med mer kvalificerade resurser från flera stater kan konstateras. Den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet kräver således fortsatt analys såväl som beredskap att vidta åtgärder.

Vid årsskiftet började det nya försvarspolitiska inriktningsbeslutet att gälla. Under det första halvåret har Försvarsmakten haft ett särskilt fokus på att planera och genomföra de förändringar som beslutet omfattar. Viktiga steg har tagits i uppdraget att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och den samlade förmågan i totalförsvaret.

Försvarsmakten har tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) utarbetat ett förslag till gemensamma grunder för en sammanhängande planering för totalförsvaret i enlighet med regeringens beslut och redovisat detta.

Beredskap för nationella insatser har upprätthållits i enlighet med författningar och regeringens särskilda beslut för hävdande av den territoriella integriteten. Sveriges sjö- och luftterritorium har övervakats. Incident- och ledningsberedskap har upprätthållits.

Försvarsmaktens övningsverksamhet har under halvåret varit intensiv och innehållit ett stort antal övningar vilka har bidragit till en utveckling av den operativa förmågan.

Arbetet med att förstärka det strategiskt viktiga området Gotland med en stridsgrupp har fortsatt. Sedan tidigare finns stridsvagnar för ett kompani förrådsställt på ön och utbildning av det mekaniserade skyttekompaniet pågår. Bedömningen är att förbandet kommer att vara operativt enligt uppdrag innan utgången av 2018 med en tydlig plan om hur förbandet ska utvecklas därefter.

Myndigheten har fortsatt bidra till det multinationella underrättelseförbandet ASIFU (*All Sources Information Fusion Unit*) vilket är en del av den FN-ledda insatsen MINUSMA i Mali. Vidare finns svensk stabspersonal på olika nivåer inom FN:s ledningsstruktur.

I Afghanistan har Försvarsmakten fortsatt bidra till den Nato-ledda insatsen *Resolute Support* och i Irak till den internationella koalitionen mot Daesh.

Sveriges stöd till Frankrike, efter terrorattentatet i Paris, har under första halvåret genomförts i enlighet med regeringens beslut.

Stöd har lämnats till samhället enligt lagen om skydd mot olyckor samt stödförordningen. Stödet till Migrationsverket som påbörjades under fjärde kvartalet 2015 med både boende och personal har successivt avvecklats under året för att under andra kvartalet enbart omfatta stöd med förläggningstrymmen. Försvarsmakten har lämnat stöd till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen vid terroristbekämpning enligt ramöverenskommelse, inkluderande särskilt regeringsbeslut.

Bilden av personalförsörjningen är inte entydig. Långsiktigt kan ännu inte några definitiva slutsatser dras, i synnerhet inte i år då den nya militära grundutbildningen (MGU) är under införande. MGU har hittills uppvisat en lägre uppfyllnad relativt målsättningen och kommer trots vidtagna åtgärder underskrida målet om 3 200

personer för 2016. Myndigheten gör bedömningen att mellan 2 500 – 2 700 personer kommer att påbörja utbildningen under året. Samtidigt arbetas det aktivt med åtgärder för att uppnå det satta målet.

Attraktionskraften att tjänstgöra som tidvis tjänstgörande GSS, men också för en del befattningstyper och inom vissa geografiska områden når inte upp till förväntningarna. Myndigheten konstaterar dock att huvuddelen av rekryterna, efter fullföljd grundutbildning, tar en anställning i Försvarsmakten direkt eller senare i någon form – sedan 2011 är siffran 90 procent och trenden håller i sig. Detta är bra och det visar att Försvarsmakten är en attraktiv arbetsgivare. Vidare följer tillväxten av GSS/K den långsiktiga planen. GSS omsätts med högre frekvens än vad som är planerat, men omsättningstakten är lägre för dessa än för jämförbara unga arbetstagare utanför myndigheten. Bilden är alltså inte sammantaget entydigt positiv eller negativ.

Beträffande officersförsörjningen har Försvarsmakten identifierat långsiktiga utmaningar och avser att inkomma till regeringen med förslag angående officersförsörjningen i samband med budgetunderlaget för 2018.

Arbetet med omdaningen av försvarslogistiken fortgår i samarbete med FMV men är inte utan utmaningar. Nuvarande omvärldsutveckling och den nya försvarspolitiska inriktningen kräver relativt stora förändringar av avseende materiel- och logistikförsörjning.

Den ekonomiska prognosen för Försvarsmaktens samtliga anslag går mot givna ramar med undantag för anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*. För detta anslag bedömer myndigheten att del av tilldelad anslagskredit kommer att användas under 2016 som följd av ökade leveranser från FMV. Samtidigt arbetas det aktivt med åtgärder för att innehålla ram och därmed minska behovet av nyttjande av kredit.

## Om redovisningen

Redovisningen inleds av en sammanfattning av Försvarsmaktens verksamhet som genomförts under första halvåret 2016 följt av en lägesredovisning för samtliga verksamheter inom Försvarsmakten. Vidare inkluderas lägesredovisningar avseende personalförsörjningsområdet och det ekonomiska läget per den 30 juni 2016, inklusive helårsprognos samt en särskild redovisning av pågående omdaning av förslagslogistiken.

Därefter redovisas Försvarsmaktens delårsrapport vars innehåll är reglerad i FÅB 8 kap. Delårsrapporten inleds med redovisning av de återrapporteringskrav som ska redovisas i samband med delårsrapporteringen, utgående från Försvarsmaktens regleringsbrev för 2016. Slutligen följer avsnittet Finansiell redovisning.

## LÄGESREDOVISNING

### Insatser

#### Nationella insatser

Beredskap för nationella insatser har upprätthållits i enlighet med författningar och regeringens särskilda beslut för hävdande av den territoriella integriteten (TI). Sveriges sjö- och luftterritorium har övervakats kontinuerligt med radar och planenligt kompletterats med fartygs- och flygspaning. Ledningsberedskap för tidig insats har upprätthållits kontinuerligt. Under första halvåret har verksamheten i vårt närområde fortsatt intensifierats och närvaron av ryska och Nato stridskrafter har fortsatt varit på en hög nivå.

Försvarsmakten har genomfört stöd till Polisen med medeltung helikopter enligt regeringsbeslut<sup>1</sup>.

Utöver TI har tyngdpunkten legat på bevakningsuppgifter och transportskydd av egen skyddsvärd verksamhet.

#### Internationella insatser

I Mali inom ramen för den FN-ledda insatsen MINUSMA uppgick styrkebidraget till ca 250 personer vid halvårsskiftet. Under perioden har förbandet fortsatt varit en del av det multinationella underrättelseförbandet ASIFU (*All Sources Information Fusion Unit*) vilket bidrar med operativa underrättelser till MINUSMA:s *Force Commander*. Vidare finns svensk stabspersonal på olika nivåer inom FN:s ledningsstruktur.

I Afghanistan bidrar Försvarsmakten fortsatt till den Nato-ledda insatsen *Resolute Support*. Vid halvårsskiftet uppgick styrkebidraget till 26 personer och utgörs av stabspersonal samt rådgivare till de afghanska säkerhetsstyrkorna.

Till EU:s träningsmissioner i Mali respektive Somalia har styrkebidragen fortsatt uppgått till ca tio personer vardera vilka omfattar stabsofficerare och instruktörer.

I Irak bidrar Försvarsmakten med ett styrkebidrag till den internationella koalitionen mot Daesh med 35 personer. Verksamheten består av rådgivning och utbildning av de irakiska försvarsstyrkorna.

Försvarsmakten har under första halvåret genomfört *Security Sector Reform*-verksamhet enligt plan.

Sveriges stöd till Frankrike, efter terrorattentatet i Paris, har under första halvåret genomförts i enlighet med regeringens beslut.

#### Fredsfrämjande insatser

De fredsfrämjande insatserna har genomförts enligt plan. Försvarsmakten har rekryterat, utbildat och utrustat personal för insatser enligt regeringsbeslut för internationell freds-, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet samt genomfört de insatser regeringen beslutat.

Totalt har det genomförts militära insatser i tolv länder där omkring 360 svenska officerare, soldater och sjömän ingår. Utöver detta tjänstgör omkring 50 svenska officerare i internationella staber i 14 olika länder.

---

<sup>1</sup> Nr 28 (Fö 2013/1312/MFI).

## Stöd till samhället

Försvarsmakten har bidragit med stöd till samhället vid 81 tillfällen. Vid 44 tillfällen har stödet skett i enlighet med Lag om skydd mot olyckor (LSO (2003:778)). Vidare har hemvärnets personal under första halvåret frivilligt deltagit i insatser enligt LSO omfattande 10 668 timmar, dessa insatser har främst varit eftersök av försvunna personer samt stöd vid bränder under våren.

Vidare har 37 insatser genomförts i enlighet med stödförordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet. Stöd har främst lämnats till Polismyndigheten vid ammunitionsröjning, utlåning materiel och olika dykinsatser.

Stödet till Migrationsverket (MiV) har under första halvåret bestått av:

- Boende vid Älvdalens skjutfält och Skönstavik. Älvdalens boende har använts för ca 500 flyktingar. Boendestödet beräknas kvarstå året ut.
- Smärre handräckningstjänster och transporttjänster.
- Stabsstöd vid MiV sex regionala staber med strukturering av arbetsprocesser.

Försvarsmakten har lämnat stöd till Polisen enligt ramöverenskommelse mellan Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Försvarsmakten (FM 2015-4130:5). Stödet till polismyndigheterna har redovisats i slutrapport "Slutredovisning avseende Försvarsmaktens stöd till polisen med medeltung helikopter" (FM 2014:5799:5).

## Totalförsvar

Försvarsmakten har tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) utarbetat ett förslag till gemensamma grunder för en sammanhängande planering för Totalförsvaret i enlighet med regeringens beslut (Fö2015/0916/MFI (delvis) och redovisat detta till regeringen 10 juni. Försvarsmakten vill i detta sammanhang och mot bakgrund av det framtagna förslaget till gemensam grundsyn, påtala behovet av regeringens tidiga och tydliga styrningar för det fortsatta arbetet i syfte att nå de förväntade resultaten.

Bevakningsansvariga myndigheter har gemensamt informerats av Försvarsmakten och MSB om förslaget till gemensamma grunder.

Generaldirektörerna för Försvarsmakten och MSB kommer under september att genomföra ett informationsmöte med berörda myndighetschefer.

Försvarsmakten har i enlighet med uppdraget från regeringen, med stöd av MSB, delgivit de bevakningsansvariga myndigheterna relevanta delar av planeringen avseende väpnat angrepp.

Arbetet med att ta fram en samlad bedömning av Försvarsmaktens behov av stöd från bevakningsansvariga myndigheter inför och vid höjd beredskap pågår tillsammans med de bevakningsansvariga myndigheterna.

## Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap

### Arméstridskrafterna

Beredskapen har upprätthållits och insatsverksamhet har genomförts i enlighet med plan och med kompletterande order.

Arméstridskrafterna har under halvåret fokuserat verksamheten på förberedelser för insatser, förberedelser för deltagande i den brittiskleda EU stridsgruppen samt förmågeuppbyggnad vid krigsförbanden.

Förbandsproduktionen har genomförts enligt plan. Övningsverksamheten har under halvåret varit intensiv och innehållit ett stort antal övningar. Övningarna har bidragit till utvecklingen av arméstridskrafternas operativa förmåga och inneburit att steg tagits inför kommande försvarsmaktsövning. Det kvarstår dock vissa begränsningar avseende den materiella tillgängligheten och tillgången på bland annat fordon och ledningsutrustning/-system vilket delvis påverkat utvecklingen av arméstridskrafterna.

Arméstridskrafternas operativa förmåga har under halvåret utvecklats främst genom övningen *Cold Response 16*. Övningen har bidragit till att utveckla brigadförmågan i vintermiljö och genom att öva i brigadstruktur med understödjande förband. Brigadförmågan har vidare utvecklats genom övningen BRIGSTRI 16<sup>2</sup> där ingående bataljoner har ökat sin förmåga att verka i brigadsystem. Arméstridskrafterna har även deltagit med kompaniförband i den polska övningen *Anakonda*. Övningen bedöms ha varit av stort principiellt värde i ljuset av en utvecklad militär relation med Polen, men har även bidragit till viktiga erfarenheter bl.a. i fråga om interoperabilitet. Vidare har det genomförts regionala förbandsövningar som i huvudsak bedrivits som kompaniövningar i bataljons ram med funktionsförband, samt ledningsträningsövningar i bataljons och brigads ram. Sammantaget bygger förbands- och ledningsträningsövningar tillsammans med övriga nationella och internationella övningar stegvis brigadförmåga.

Krigsförbandsövningar (KFÖ), krigsförbandskurs (KFK) och särskild övning befäl (SÖB), har också genomförts enligt plan. För att stärka den operativa förmågan planeras repetitionsutbildningar på grundläggande nivå med pliktpersonal för hösten 2016.

Förbandsproduktionen och förberedelserna för de internationella insatserna har genomförts enligt plan. Insatserna i Mali har och kommer fortsatt på kort sikt påverka den materiella tillgängligheten vid ett antal krigsförband men har även medfört en förmågeutveckling för deltagande förband.

### Marinstridskrafterna

Beredskapen har upprätthållits och insatsverksamhet har genomförts i enlighet med plan och med kompletterande order.

Under det första halvåret 2016 har marinstridskrafterna fortsatt den ständigt pågående sjöövervakningsoperationen.

Marinstridskrafterna har övat både med ett nationellt fokus och tillsammans med andra länder. Samövningar med andra länder har genomförts med bland annat Finland inom ramen för den svensk-finska marina stridsgruppen (*Swedish Finnish Naval Task Group, SFNTG*), och under övningarna *Combined Joint Staff Exercise 16* (CJSE 16) och *SWEFINEX 16*. Samövningar med bland annat USA har också skett. Dessutom har marinstridskrafter övat med ett större antal Natoländer i samband med övning *Baltops 16*.

Vid några tillfällen har rådande omständigheter medfört att pågående övningar till sjöss avbrutits. Ett exempel på en sådan omständighet är indikationer på främmande undervattensverksamhet. Dessa övergångar från övning till

---

<sup>2</sup> brigadstridsövning

insats har kunnat ske smidigt genom marinstridskrafternas gjorda erfarenheter från tidigare år avseende merutnyttjandet och växlingarna mellan insatser och övningar.

Marinstridskrafter har uppträtt i Västerhavet och i Östersjön. Övningsområdena i Hanöbukten och området kring Gotland har använts för luftvärns-, ubåtsjakt- och ytstridsövningar.

## Flygstridskrafterna

Beredskapen har upprätthållits och insatsverksamhet har genomförts i enlighet med plan och med kompletterande order.

Produktionen har under första halvåret genomförts enligt plan. Flygstridskrafterna har deltagit i de multinationella övningarna *Cold Response 16*, *Baltops 16* samt *Green Flag*. Dessa övningar har bidragit till ökad interoperabilitet i samverkan med andra länder. För samtliga övningar har ställda övningsmålsättningar uppnåtts.

Flygstridskrafterna har under första halvåret genomfört en uppgradering av JAS 39, från materielsystemversion MS19:5 till MS20:1. Detta har inneburit ett betydande förmågelyft inom flygstridskrafterna.

Tidigare års positiva utveckling av flygtidsproduktion har fortsatt under första halvåret. Detta, i kombination med införandet av MS20, har inneburit att den operativa förmågan har ökat samt att flygstridskrafterna har fortsatt återtagandet av tidigare förseningar inom flygutbildningen, främst inom flygsystem 39.

Vidare har flygstridskrafterna fortsatt att lämna stöd till pågående internationella insatser vid ett flertal tillfällen. Stödinsatserna har bidragit till en positiv förmågutveckling för deltagande förband och personal.

## Lednings- och underrättelseförband

Beredskapen har upprätthållits och insatsverksamhet har genomförts i enlighet med plan och med kompletterande order.

Förbandsproduktionen har genomförts enligt plan.

Den operativa förmågan vid lednings- och underrättelseförbanden har utvecklats under perioden främst genom en påbörjad personell tillväxt och en ökad övningsverksamhet i förband. Nationella övningar såväl som internationella insatser bidrar till den positiva utvecklingen, dock har försenade leveranser av systemmateriel motsatt effekt på den operativa förmågan.

Övningen CJSE 16 har genomförts syftande till att utveckla och vidmakthålla Försvarmaktens operativa och taktiska ledningsförmåga samt att öva individuella färdigheter för Försvarmaktens officerare, studerande vid Försvarshögskolor och personal från andra länder och myndigheter. CJSE 16 har bidragit till utveckling av ledningsförbandens förmåga att ge stabsstöd. Lednings- och underrättelseförbanden har även deltagit i övningarna Vintersol 16 och *Cold Response 16* samt Väreld 16. Därvid har stöd till taktisk ledning och operativa transporter övats samt uppträdande i vintermiljö.

Ledningsförbanden har genomfört systemövning med "Försvarmaktens ledningssystem insatsorganisation 2014".

Etableringen av FMTIS fortsätter. Förbandet har ännu inte uppnått planerad nivå för operativ effekt men löser kvalificerade uppgifter vilket positivt bidrar till att öka förbandets operativa förmåga.

Ledningsförbanden har varit delaktiga i insatserna i Mali.

## Logistikförband

Produktionen har fullföljts enligt plan. Beredskapen har upprätthållits och insatsverksamhet har genomförts i enlighet med plan och med kompletterande order.

Intagandet av ny organisation pågår där samtliga logistikförband krigsorganiseras. Verifiering av ny organisation mot krigsförbandsspecifikationerna pågår genom organisations- och metodförsök. Parallellt med detta pågår produktion av reglementen.

Första halvåret har övningsverksamheten omfattats av bl.a. *Cold Response 16* som genomfördes i norra Sverige och Norge samt BRIGSTRI 16. Våreld 16 utgjorde krigsförbandsövning för inkallad GSS/T-personal och utöver detta genomförde pliktinkallade egen krigsförbandsövning samordnat med Våreld 16. Totalt påbörjade 109 pliktinkallade övningen. Övningarna har utvecklat förmågan att genomföra operativa transporter, sjuktransportledning samt att logistikförsörja inom brigads ram.

Logistikförbanden verkar alltså med hög operativ förmåga över tiden.

Bemannning har skett av den FN-ledda insatsen i Mali. Tillgång till läkare och sjuksköterskor med rätt kompetens är fortsatt begränsad vilket innebär svårigheter att över tid försörja internationella insatser med nuvarande inriktning.

## Nationella skyddsstyrkor

Under perioden har verksamheten genomförts i enlighet med plan. Perioden har karaktäriserats av omfattande övningsverksamhet. Hemvärnsbataljonerna har bland annat genomfört 24 krigsförbandsövningar (KFÖ) och tolv särskild övning förband (SÖF). Hemvärnsförbanden har vidmakthållit sina förmågor.

Övningarna *Geltic Bear 16-1* och *16-2*, har, med stöd av lednings- och underrättelseförband, genomförts med 20 hemvärnsbataljonsstaber och sammanlagt 700 deltagare. I övningsledningen ingick två regionala staber, Väst och Mitt. Resultaten var goda och ledningsförmågan har utvecklats för varje genomförande.

Ledningsträningsövningar (LTÖ) har god effekt på utvecklingen av förmågan till territoriell ledning, inklusive samverkan med civila myndigheter och media.

Sverige har bidragit med hemvärnsinsatskompani i den danska Landsövning 16 samt i *Cold Response 16* och samövade härvid med danskt respektive norskt hemvärn.

Hemvärnsgranatkastarplutonen har genomfört sin första SÖF med gott resultat. Erfarenheter som dragits i samband med uppsättandet av plutonen, har överlämnats till de tre organisationsenheter som fått i uppdrag att etablera nya granatkastarplutoner. Fortsatta försök pågår året ut.

Rekryteringsmålet är inte uppfyllt för den nya grundutbildningen, men resultatet har under det första halvåret förbättrats jämfört med samma period föregående år.

Rekryteringen till Hemvärnet visar på geografiska skillnader, till exempel har myndigheten svårare att rekrytera i de norra delarna av landet samt på Gotland. Den största andelen rekryterade under perioden, är fortsatt direktrekryterade från tidigare värnpliktsomgångar samt de med tidigare grundläggande militär utbildning (GMU).

Därutöver har centrala chefsutbildningar och seminarier genomförts, vilka omfattade bland annat gender och andra aktuella frågeställningar.

### Frivillig försvarsverksamhet

Under det första halvåret har sex Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F) genomförts med ca 90 godkända elever och av dessa var drygt 20 kvinnor. GU-F har genomförts av Svenska försvarsutbildningsförbundet (Försvarsutbildarna) och Sveriges bilkårens riksförbund (Bilkåren).

Befattningsutbildningar har genomförts av bland annat Frivilliga motorcykelkårens riksförbund (FMCK), Svenska försvarsutbildningsförbundet (Försvarsutbildarna), Frivilliga radioorganisationen (FRO), Frivilliga flygkåren (FFK), Sjövärnsskårens riksförbund (SVK RF), Sveriges bilkårens riksförbund (Bilkåren) och Svenska brukshundklubben (SBK) till befattningar som mc-ordonnans, hemvärnssjukvårdare, signalist, flygförare, besättningsmän, bil- och hundförare. Även ledarskaps- och instruktörsutbildningar har genomförts av respektive Riksförbundet Sveriges Lottakårer (SLK) och Flygvapenfrivilligas riksförbund (FVRF).

Ungdomsverksamhet genomförs i central, regional och lokal regi. Under första halvåret har ungdomsverksamhet genomförts i form av vinterkurser under sportlovsveckorna i Änn, Luleå och Arvidsjaur.

Flygförarna inom Frivilliga Flygkåren (FFK) fortsätter att vidmakthålla sin flygkompetens. Svenska pistolskytteförbundet (SPSF) och Svenska skyttesportförbundet (SvSF) fortsätter att vidmakthålla sin skytteinstruktörskompetens.

### Viktigare materielrelaterade leveranser

| Materielområde                      | Materielobjekt                                                                                                                                             |
|-------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Armémateriel                        | Bandvagn 410 steg 2: instruktörsutbildning<br>Lasthanteringsutrustning<br>Spårljusövningsprojektil (slövnprj)                                              |
| Marinmateriel                       | Uppgradering utbildningsanläggning TIS och SESUB 960<br>Produktdefinition Livstidsförlängning Carlskrona<br>Modifiering lednings- och lagfartyg Styrsö     |
| Flygmateriel                        | Modifiering räddningsbil<br>Vidmakthållande JAS 39: motorer rb 99<br>Systemåtermatning JAS 39: MS 20 Block, Beslut om användning<br>Flygtjänst vid FMV T&E |
| Lednings- och underrättelsemateriel | Fältfibersystem<br>Kommunikationsnod steg 2                                                                                                                |
| Logistikmateriel                    | Funktionscontainer teknisk tjänst<br>Fältutrustning (persedlar)                                                                                            |
| Övriga leveranser                   | C4I-rapporter inom FoT Ledning och MSI                                                                                                                     |

Tabell 1 Viktigare materielrelaterade leveranser per första halvåret 2016

## Betydande övningsverksamhet

| Övning                               | Syfte och övergripande beskrivning                                                                                                                                                                                                                                    | Måluppfyllelse<br>(ja, delvis, över)        | Involverade stridskrafter                                                                                        |
|--------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ANAKONDA 16                          | Internationellt deltagande i polsk övning, FM deltog med ett reducerat motoriserat skkomp ur 71.motbat och Strf90-plut ur LedR                                                                                                                                        | Ja                                          | Arméstridskrafter, lednings- och underrättelseförband                                                            |
| BALTOPS 16                           | PSO-scenario. Stor möjlighet för alla deltagande nationer att påverka operationssäkerhet och övergripande övningsupplägg.                                                                                                                                             | Ja                                          | Marinstridskrafter, flygstridskrafter, lednings- och underrättelseförband                                        |
| Bek LTÖ 16                           | Övande av brigadstabens bekämpningsfunktion så att de kan delge förbanden en enad syn på ledningen av planering och genomförandet av indirekt bekämpning inom brigad strid                                                                                            | Ja                                          | HKV och arméstridskrafter                                                                                        |
| BRAVE BEDUIN 16                      | Uppbyggnad och vidmakthållande av stabsstödsorg vid 1. CBRN-komp                                                                                                                                                                                                      | Ja (bedömt)                                 | Arméstridskrafter                                                                                                |
| BRIGSTRI 16                          | Öka bataljonernas förmåga att verka i brigadsystem.                                                                                                                                                                                                                   | Ja                                          | Arméstridskrafter, flygstridskrafter, lednings- och underrättelseförband och logistikförband                     |
| C SWEDEC AM- OCH MINRÖJN.ÖVNING 2016 | Övningen syftade till en ökad förmåga att verka i bebyggelse samt ökad förmåga genom samövning mellan sökgrupper, IED/EOD och polisiära enheter                                                                                                                       | Över, svensk IED/EOD förmåga har utvecklats | Arméstridskrafter, marinstridskrafter                                                                            |
| CHEFSFÄLTÖVNING 2016                 | Utveckla FM ledning och samverkan med civila motsvarigheter                                                                                                                                                                                                           | Ja                                          | Arméstridskrafter, marinstridskrafter, flygstridskrafter, lednings- och underrättelseförband och logistikförband |
| CJSE 16                              | <i>Combined Joint Staff Exercise (CJSE)</i> syftar till att utveckla och vidmakthålla Försvarmaktens operativa och taktiska ledningsförmåga genom att öva individuella färdigheter för officerare och studerande vid försvarshögskolor från Sverige och andra länder. | Ja                                          | Arméstridskrafter, marinstridskrafter, flygstridskrafter, lednings- och underrättelseförband och logistikförband |
| COLD RESPONSE 16                     | Norsk vinterövning, öva brigadsystemet i vintermiljö, öka interoperabiliteten                                                                                                                                                                                         | Ja                                          | Arméstridskrafter, flygstridskrafter, lednings- och underrättelseförband och logistikförband, Hv-förband         |
| EUBG 16 SÖ                           | Öva WLR (Artlokaliseringsradar) enhet ur A9 + NSE ur FM LOG                                                                                                                                                                                                           | Ja                                          | Arméstridskrafter och logistikförband                                                                            |

| Övning                                         | Syfte och övergripande beskrivning                                                                                                                                                                                                                | Måluppfyllelse<br>(ja, delvis, över) | Involverade stridskrafter                                                                                              |
|------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| FINAL                                          | Delta med svenska flygelever och stödja finsk flygövning.                                                                                                                                                                                         | Ja                                   | Flygstridskrafter                                                                                                      |
| FMLS TS<br>Ledningssystemövning<br>Teknik      | Teknisk systemövning för ledningsförbanden. Syftet var att säkerställa ledningsförbandens förmåga att upprätta och drifhålla ingående ledningsstödssystem. I fokus är teknik och syftar till att säkerställa funktionalitet i tilldelad materiel. | Ja                                   | Arméstridskrafter,<br>lednings- och<br>underrättelseförband                                                            |
| FTS<br>Ledningsträningsövning<br>2016 (LTÖ 16) | Förmedla FTCH syn på luftoperativ insatsledning och förbandsledning.                                                                                                                                                                              | Delvis                               | Flygstridskrafter                                                                                                      |
| Funkövn Und-Säktj 16                           | Öva underrättelse- och säkerhetsprocesser och metodik                                                                                                                                                                                             | Ja                                   | HKV                                                                                                                    |
| GELTIC BEAR 1 och 2                            | Ledningsträningsövning i syfte att träna hemvärnsbataljonsstaber i stabsmetodik och ledning av bataljon.                                                                                                                                          | Ja                                   | Lednings- och<br>underrättelseförband,<br>Hv-förband                                                                   |
| GREEN FLAG                                     | Förbandsutveckling av TSFD enligt krigsförbandsspecifikation                                                                                                                                                                                      | Ja                                   | Flygstridskrafter                                                                                                      |
| JOINT WARRIOR 16-1                             | Öva och validera deltagande förbands förmåga i FAC och TACP samt NGS                                                                                                                                                                              | Ja                                   | Marinstridskrafter                                                                                                     |
| OP FÄLTÖVNING<br>2016                          | Utveckla operativ insatsledning.                                                                                                                                                                                                                  | Ja (bedömt)                          | Arméstridskrafter,<br>marinstridskrafter,<br>flygstridskrafter,<br>lednings-<br>/underrättelse- och<br>logistikförband |
| PALNATOKE 16                                   | Utveckla förmåga att lösa flygbasjägeruppgifter mot specialförband i varierad miljö.                                                                                                                                                              | Ja                                   | Flygstridskrafter                                                                                                      |
| SVEA 16                                        | Öva ledningsfunktionen i samband med gemensam insats FM, Polisen och SÄPO                                                                                                                                                                         | Ja                                   | HKV                                                                                                                    |
| SWEFINEX 16                                    | Svensk- Finsk marin samövning inför/mot IOC SFNTG 2017                                                                                                                                                                                            | Ja                                   | Arméstridskrafter,<br>marinstridskrafter,<br>flygstridskrafter och<br>logistikförband                                  |
| VINTERSOL 16                                   | Övande av brigadsystemet i vintermiljö samt förberedelser för COLD RESPONSE 16                                                                                                                                                                    | Ja                                   | Arméstridskrafter,<br>flygstridskrafter,<br>lednings- och<br>underrättelseförband                                      |
| VÅRELD 16                                      | Förbandsövning på bataljonsnivå inom brigads ram                                                                                                                                                                                                  |                                      | Arméstridskrafter,<br>lednings- och<br>underrättelseförband<br>och logistikförband                                     |

Tabell 2 Betydande övningsverksamhet första halvåret 2016

## Utveckling

Inom området forskning och teknikutveckling har verksamhet genomförts inom de i FoT-plan fastställda områdena. Under året har verksamhet inom underrättelseforskning påbörjats. Vidare har studier och konceptutveckling genomförts syftande till att stödja Försvarsmaktens förmågeutveckling med koncept och planeringsunderlag inför beslut i de tidiga livscyklfaserna. Verksamheten går enligt plan och leveranser inom FoT sker enligt lagda beställningar.

Översynen av forskning- och teknikutvecklingsverksamheten har fortsatt dels som en följd av den av regeringen beslutade reduktionen av anslaget 1:5 *Forskning och teknikutveckling* 2015-2017 men även i syfte att anpassa verksamheten efter den nya försvarsinriktningen.

## Övrig verksamhet

Exportstöd har genomförts enligt uppdrag från FMV. Vidare har Försvarsmakten lämnat stöd åt FMV vid pågående arbete avseende JAS 39 C/D. Exportåtagande till Thailand, Tjeckien och Ungern har genomförts enligt plan bland annat ett omfattande materielsystemstöd.

Statsceremoniell verksamhet har under första halvåret genomförts enligt uppdrag och plan omfattande bl.a. högvakt, saluter, parader och annan ceremoniell verksamhet.

Medaljutdelning vid den årliga veterandagsceremonin hölls den 29 maj vid veteranmonumentet Restare, invid Sjöhistoriska museet på Djurgården i Stockholm.

Vidare har internationell test- och övningsverksamhet (ITÖ) genomförts vid tio tillfällen med nio nationer under totalt 21 veckor.

## Rustningskontroll

Verksamheten har genomförts enligt plan.

Inom ramen för Wiendokumentet (WD) har det under perioden tagits emot tre områdesinspektioner och en förbandsutvärdering, vilket inneburit att samtliga ordinarie inkommande kvoter är förbrukade. Deltagande har skett vid flygbasbesök i Vitryssland. Arbete med att överse WD-förslag pågår. Inom fördraget om observationsflygningar har det genomförts erfarenhetsdagar med personal. En observationsflygning över Ryssland har genomförts tillsammans med Storbritannien. En observationsflygning över Ukraina tillsammans med Spanien och Tjeckien har ställts in på plats pga. dåligt väder. Det har även genomförts en bilateral övningsflygning med Tjeckien. Vidare har deltagande skett i Ryssland vid förcertifiering av ryskt flygplan avsett för *Open Skies*-verksamhet. Utbildning på nytt missionsplaneringssystem för *Open Skies* har påbörjats. Vidare har myndighetens flygplan för *Open Skies*-verksamheten (OS-100) hyrts ut vid tre tillfällen. Inom förhandlingsstöd och minhantering har det genomförts uppföljning av *Special Detection Dogs* i Kambodja samt uppföljning *Explosive Remnants of War* (ERW) i Laos. Deltagande har skett vid expertmöten i Schweiz rörande 1980 års vapenkonvention, Ottowakonventionen samt Klusterkonventionen. SWEDEC:s EOD-övning har följts tillsammans med representanter från Bosnien och Hercegovina. Inom *Small Arms & Light Weapons* (SALW) har deltagande skett vid *Multinational Small Arms & Ammunition Group* (MSAG)-mötet i Tyskland. Informationslämning har skett enligt plan.

## Personalförsörjning

Rekryteringen till den nya och förändrade militära grundläggande utbildningen (MGU)<sup>3</sup>, som ersätter tidigare års grundläggande militär utbildning (GMU), uppvisade i de två första utbildningsomgångarna (under januari och februari) en lägre uppfyllnad relativt målsättningen. Den inledande analysen visar på att orsaken till detta i huvudsak är att huvuddelen av de erbjudanden som fanns sökbara utgjordes av GSS/T och HV-befattningar, vilka erfarenhetsmässigt varit begränsat attraktiva.

Utifrån uppnått rekryteringsresultat har arbetet och aktiviteterna intensifierats för att skapa förutsättningar i syfte att nå ett högre resultat för resterande omgångar under året. Dessa ligger koncentrerade under maj till september. Under första halvåret har förbanden gjort justeringar i volym och i fördelning mellan olika kategorier för att hantera ett lågt sökintresse i kombination med förändrade behov. Under första halvåret var ca 1 800 antagna till 3 200 platser. Myndigheten gör bedömningen att mellan 2 500 – 2 700 personer kommer att påbörja utbildningen under året. Samtidigt arbetas det aktivt med åtgärder för att uppnå det satta målet.

Utöver rekrytering mot grundutbildning, inklusive MGU har utveckling av systemet ATLAS skapat systemstöd för individer med tidigare genomförd och godkänd GMU eller värnplikt att söka direkt till en befattningsutbildning. Detta systemstöd tillgängliggjordes under våren.

Det *Customer Relationship Management System* (CRM) som myndigheten utvecklat driftsattes under våren, vilket skapar nya förutsättningar för etablerande och vidmakthållande av relationen till enskild individ. Vidare skapas också en helt ny möjlighet till riktade erbjudanden baserat på individens intresse och förmågor. Systemet införs stegvis, där de grundläggande förmågorna kommer att utvecklas/kompletteras efter analys- och erfarenheter under 2017.

Resultaten av vidtagna åtgärder för att öka rekryteringskraften mot den nyetablerade militära grundutbildningen är svåra att enskilt utvärdera då flera och långsiktiga aktiviteter löper parallellt.

Under första halvåret har det skett färre övergångar mellan GSS/K och GSS/T jämfört med motsvarande period föregående år. En viss förskjutning av tidigare GSS/T skedde under månadsskiftet april/maj då ovanligt många sökte och fick anställning som GSS/K. Detta resulterade i att antalet GSS/T sjönk något och att antalet GSS/K ökade något.

Attraktionskraften att tjänstgöra som tidvis tjänstgörande GSS, men också för en del befattningstyper och inom vissa geografiska områden når inte upp till förväntningarna. Myndigheten konstaterar dock att huvuddelen av rekryterna, efter fullföljd grundutbildning, tar en anställning i Försvarsmakten direkt eller senare i någon form – sedan 2011 är siffran 90 procent och trenden håller i sig. Detta är bra och det visar att Försvarsmakten är en attraktiv arbetsgivare.

Avseende officersförsörjningen har Försvarsmakten identifierat långsiktiga utmaningar som bl.a. genereras av kommande generationsväxling i form av pensionsavgångar i kombination med en för närvarande svag grundrekrytering till Officersprogrammet (OP). Under året har bl.a. rekryteringsfrämjande verksamhet genomförts för att öka inflödet till OP, med bedömt god effekt. Åtgärder behöver även vidtas på lång sikt och officersförsörjningen är därför föremål för särskild analys i ett 20-årsperspektiv, vilket sker parallellt med en utvecklad systembeskrivning för alla personalkategorier i myndigheten och en kartläggning av strategiskt kritiska kompetenser. Vidare har beslut tagits om långsiktigt ökad volymmässig ambition i officersutbildningen, samt att en försvarsmaktsintern utredning om utvecklad och breddad officersutbildning ska implementeras.

---

<sup>3</sup> Förändring är att utbildningen är längre, möjliggör krigsplacering efter genomförd utbildning och förändrad ersättning under utbildningen

Försvarsmakten avser att inkomma till regeringen med förslag angående officersförsörjningen i samband med budgetunderlaget för 2018.

## Jämställdhetsintegrering

En stor andel styrande dokument har jämställdhetsintegrerats; begreppet *human factors integration* har införts avseende fysisk arbetsmiljö/användbarhet. Försvarsmaktens högsta ledning har påbörjat en tredje omgång genderutbildning. Utbildning av lärare och instruktörer samt integrering av utbildningar inom gender vid samtliga centra och skolor har påbörjats under perioden och pågår t.o.m. 2018.

Chefsutvecklingsenheten arbetar sedan 2014 med att öka andelen chefer som är kvinnor.

Metodutveckling för effektivare rekrytering av särskilda målgrupper (MER-projektet) inriktar sig sedan 2014 mot målgruppen kvinnor samt från 2016 även mot mekaniker/tekniker och officerare. Andel kvinnor inom samtliga personalkategorier är alltså oförändrad.

## Ekonomiskt resultat och prognos

### Anslag 1:1

Vid årsskiftet började det nya försvarspolitiska inriktningsbeslutet att gälla. Under det första halvåret har Försvarsmakten haft ett särskilt fokus på att planera och genomföra de förändringar som beslutet omfattar.

Ett stort antal övningar och utbildningstillfällen har genomförts som ett led i att öka den samlade operativa förmågan och krigsförbandens krigsduglighet. Ambitionsnivån inom dessa områden driver främst de direkta verksamhetskostnaderna som t.ex. kostnaderna för personal och materielunderhåll.

Som en följd av införandet av komponentavskrivning prognosticeras kostnaderna för infrastruktur (hyror) att minska med 58,3 miljoner kronor relativt budget på helårsbasis.

Utfallet för MGU har varit lägre än planerat avseende antalet inryckande. Försvarsmakten har, och kommer fortsatt, att vidta ett antal åtgärder för att stimulera rekryteringen.

Sedan föregående prognostillfälle har ramarna för anslagsposterna 1:1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap* och 1:1.4 *MUST* ändrats i regleringsbrevet. Förändringen består av en överföring om 9 miljoner kronor från anslagsposterna 1:1.1 till 1:1.4 i syfte att omhändertagen ofördelaktig compensation för pris- och löneomräkning (PLO).

Prognosen 2016 för anslag 1:1 uppgår till 26 034 miljoner kronor och är förändrad jämfört med föregående prognos. Prognosen lämnas med ett intervall på +250/-250 miljoner kronor. Detta är i enlighet med regleringsbrevet för 2016 och inkluderar anslagskrediterna från år 2015 på 268 miljoner kronor.

## Anslag 1:2

Som en del av myndighetens insats i Mali, MINUSMA, har arbetet inletts med att återställa materiel efter fullgjord insats.

Insatsen i Irak, OIR, fortgår enligt plan och under tredje kvartalet kommer rotation av insatta förband att genomföras.

För anslag 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* är myndighetens prognos justerad till 1 082 miljoner kronor, dvs. en reduktion jämfört med föregående prognos med 14 miljoner kronor. Prognosen är satt med ett intervall på +0/-30 miljoner kronor och baseras på en reduktion av prognosen för ATHENA med 5 miljoner kronor samt att prognosen för insatserna inom anslagspost 2 är sänkt med 9 miljoner kronor till totalt 60 miljoner kronor. Myndigheten bedömer att BG16 inte kommer att ianspråkta under året. Reservationen i regleringsbrevet på 41 miljoner kronor avsedd för BG16, ingår dock i den samlade prognosen för anslaget som i nuläget pekar på ett anslagssparande på 99 miljoner kronor.

## Anslag 1:3

Inom anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* föreligger risker för Försvarsmaktens operativa förmåga och krigsförbandens krigsduglighet då myndigheten inte erhåller kompensation för den prisutvecklingen som avtalats mellan FMV och industrin. Konsekvensen är en urholkad krigsförbandsorganisation ur ett materielperspektiv.

Prognos för anslaget är oförändrad jämfört med föregående prognos och uppgår till 8 353 miljoner kronor med ett intervall på +200/-200 miljoner kronor. Detta är i enlighet med regleringsbrevet och inkluderar anslagskrediten från år 2015 om 62 miljoner kronor.

## Anslag 1:4

Myndigheten arbetar med att förbereda för anslagsövergång och uppdelning av anslag 1:4 till anslagen 1:1 och 1:3. Arbetet omfattar en översyn av materielprojekten och deras anslagstillhörighet och där myndigheten har identifierat att justeringar behöver ske.

Prognos för anslag 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* är förändrad jämfört med föregående prognos och uppgår till 6 900 miljoner kronor med ett förändrat intervall på +50/-0 miljoner kronor och inkluderar anslagskrediten om 163 miljoner kronor från 2015. Myndigheten bedömer att kredit kommer att användas under 2016 som följd av ökade leveranser från FMV. Samtidigt arbetas det aktivt med åtgärder för att innehålla ram och därmed minska behovet av nyttjande av kredit.

## Anslag 1:5

Verksamheten inom forskning och teknikutveckling följer planen.

Prognosen för anslag 1:5 *Forskning och teknikutveckling* är oförändrad jämfört med tidigare prognos och uppgår till 604 miljoner kronor med ett förändrat intervall på +10/-10 miljoner kronor och inkluderar anslagskrediten från 2015 på 0,5 miljoner kronor.

## Utrikesdepartementets anslagspost 5.1:2.1

För anslagspost 1:2.1 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet*, inom utgiftsområde 5, har ramarna ändrats i regleringsbrevet under perioden och uppgår nu till 64,4 miljoner kronor (reduktion om 0,6 miljoner kronor).

Försvarsmaktens prognos är oförändrad jämfört med föregående prognos, och uppgår till 58 miljoner kronor.

# FÖRSVARSMAKTEN

Datum  
2016-08-12

Beteckning  
FM2016-17170:1 Sida 17

## År 2016 prognos, prisläge 2016

| Anslag/Anslagspost (tkr)                           | Överför-<br>ingar från<br>2015 | Reglerings-<br>brev 2016<br>Prisläge 16 | Totalt<br>disponibelt<br>belopp | Utfall<br>t o m juni<br>16 | Prognos 4<br>2016-08-01<br>Prisläge 16 | Förändring<br>prognos 4<br>jmf med 3 | Prognos 3<br>anslags-<br>spar/<br>kredit (-) | Prognos 4<br>anslags-<br>spar/<br>kredit (-) | Not |
|----------------------------------------------------|--------------------------------|-----------------------------------------|---------------------------------|----------------------------|----------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|-----|
| <b>Fö</b>                                          |                                |                                         |                                 |                            |                                        |                                      |                                              |                                              |     |
| 1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap             | -262 644                       | 25 527 454                              | 25 264 810                      | 12 915 209                 | 25 264 810                             | -9 000                               | -9 000                                       | 0                                            | 1   |
| 1:1.4 MUST                                         | -5 727                         | 775 322                                 | 769 595                         | 374 048                    | 769 595                                | 3 295                                | 3 295                                        | 0                                            |     |
| 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap               | -268 371                       | 26 302 776                              | 26 034 405                      | 13 289 258                 | 26 034 405                             | -5 705                               | -5 705                                       | 0                                            |     |
| 1:2.1 Väpnade insatser internationellt samt Athena | 53 839                         | 1 050 715                               | 1 104 554                       | 333 028                    | 1 022 000                              | -5 000                               | 77 554                                       | 82 554                                       |     |
| 1:2.2 Övriga insatser internationellt              | 2 526                          | 74 000                                  | 76 526                          | 19 811                     | 60 000                                 | -9 025                               | 7 501                                        | 16 526                                       |     |
| 1:2 FM insatser internationellt                    | 56 365                         | 1 124 715                               | 1 181 080                       | 352 839                    | 1 082 000                              | -14 025                              | 85 055                                       | 99 080                                       | 2   |
| 1:3 Anskaffning mtrl. & anlägggn                   | -62 423                        | 8 415 827                               | 8 353 404                       | 2 092 288                  | 8 353 404                              | 0                                    | 0                                            | 0                                            |     |
| 1:4 Vidmakthåll mtrl. & anlägggn                   | -163 271                       | 6 877 682                               | 6 714 411                       | 1 852 041                  | 6 900 000                              | 185 589                              | 0                                            | -185 589                                     |     |
| Summa materiel (mtrl.)                             | -225 694                       | 15 293 509                              | 15 067 815                      | 3 944 329                  | 15 253 404                             | 185 589                              | 0                                            | -185 589                                     |     |
| 1:5 Forskning och teknikutv.                       | -466                           | 605 058                                 | 604 592                         | 208 478                    | 604 592                                | 0                                    | 0                                            | 0                                            |     |
| <b>UD</b>                                          |                                |                                         |                                 |                            |                                        |                                      |                                              |                                              |     |
| 1:2.1 Freds- och säkerhetsfrämjande vht            | 0                              | 64 400                                  | 64 400                          | 24 332                     | 58 000                                 | 0                                    | 6 400                                        | 6 400                                        | 3   |
| Summa Försvarsmakten                               | -438 166                       | 43 390 458                              | 42 952 292                      | 17 819 236                 | 43 032 401                             | 165 859                              | 85 750                                       | -80 109                                      |     |

### Not:

- 1 Prognosen förutsätter full kostnadstäckning för åtagandet om stöd till Frankrike.
- 2 Regeringen har hittills beslutat och gett anvisningar till Försvarsmakten om insatser m.m. för 1 096 miljoner kronor. Försvarsmaktens prognos är 1 082 miljoner kronor. Anslagssparandet på 99 miljoner kronor består av skillnaden mellan beslutade insatser m.m. jämfört med totalt disponibelt anslag (inkl anslagssparande från 2015) varav 34 miljoner kronor får föras över till 2017 (3%-regeln enligt RB 16).
- 3 Anslagssparandet får inte föras över till 2017.

Tabell 3 Försvarsmaktens prognos helår 2016 inkl. anslagsutfall per 2016-06-30

**Utgiftsområde 6, anslag 1:2 - spec per insatser**

| Insats (Tkr)                                                                          | Ursprunglig<br>ram<br>RB 15-12-18 | Reviderad<br>ram (RBÄ)<br>16-02-11 | Prognos 3<br>2016-05-03<br>Prisläge 16 | Prognos 4<br>2016-08-01<br>Prisläge 16 | Förändring<br>prognos 4<br>jmf med 3 | Prognos 3<br>anslags-<br>spar/<br>kredit (-) | Prognos 4<br>anslags-<br>spar/<br>kredit (-) |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|
| <b>Anslagspost 1:2.1 Försvarsmaktens väpnade insatser internationellt samt Athena</b> |                                   |                                    |                                        |                                        |                                      |                                              |                                              |
| MINUSMA Mali                                                                          | 700 000                           | 700 000                            | 700 000                                | 700 000                                | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| OIR Irak                                                                              | 115 000                           | 115 000                            | 115 000                                | 115 000                                | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| RSM Afghanistan                                                                       | 55 000                            | 55 000                             | 55 000                                 | 55 000                                 | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| ISAF återställning                                                                    | 85 000                            | 66 000                             | 66 000                                 | 66 000                                 | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| Uppföljning personal i internationella<br>insatser samt övrigt                        | 20 000                            | 20 000                             | 20 000                                 | 20 000                                 | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| EU BG 16                                                                              | 41 000                            | 41 000                             | 41 000                                 | 41 000                                 | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| Athena                                                                                | 30 000                            | 30 000                             | 30 000                                 | 25 000                                 | -5 000                               | 0                                            | 5 000                                        |
| <b>Summa Försvarsmaktsram</b>                                                         | <b>1 046 000</b>                  | <b>1 027 000</b>                   | <b>1 027 000</b>                       | <b>1 022 000</b>                       | <b>-5 000</b>                        | <b>0</b>                                     | <b>5 000</b>                                 |
| Ännu inte inplanerade insatser ap 1                                                   | 4 715                             | 23 715                             | 0                                      | 0                                      |                                      |                                              |                                              |
| <b>Totalt anslagspost 1:2.1</b>                                                       | <b>1 050 715</b>                  | <b>1 050 715</b>                   |                                        |                                        |                                      |                                              |                                              |
| Överföringar från 2015                                                                | 53 839                            | 53 839                             | 0                                      | 0                                      |                                      |                                              |                                              |
| <b>Totalt disponibelt anslagspost 1:2.1</b>                                           | <b>1 104 554</b>                  | <b>1 104 554</b>                   |                                        |                                        |                                      | <b>77 554</b>                                | <b>82 554</b>                                |
| <b>Anslagspost 1:2.2 Försvarsmaktens övriga insatser internationellt</b>              |                                   |                                    |                                        |                                        |                                      |                                              |                                              |
| EUTM Somalia                                                                          | 25 000                            | 25 000                             | 25 000                                 | 23 300                                 | -1 700                               | 0                                            | 1 700                                        |
| EUTM Mali                                                                             | 16 000                            | 16 000                             | 16 000                                 | 14 000                                 | -2 000                               | 0                                            | 2 000                                        |
| SSR - Kosovo (inkl projekt)                                                           | 9 025                             | 9 025                              | 9 025                                  | 7 200                                  | -1 825                               | 0                                            | 1 825                                        |
| SSR - EASF Kenya (inkl projekt)                                                       | 5 000                             | 5 000                              | 5 000                                  | 5 000                                  | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| SSR - Serbien                                                                         | 200                               | 200                                | 200                                    | 200                                    | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| SSR - Moldavien                                                                       | 600                               | 600                                | 600                                    | 600                                    | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| SSR - Georgien                                                                        | 1 300                             | 1 300                              | 1 300                                  | 1 300                                  | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| SSR - Ukraina                                                                         | 1 500                             | 1 500                              | 1 500                                  | 1 500                                  | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| SSR - Bosnien Hercegovina                                                             | 400                               | 400                                | 400                                    | 400                                    | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| Stab - OHQ Atalanta                                                                   | 6 000                             | 6 000                              | 6 000                                  | 4 000                                  | -2 000                               | 0                                            | 2 000                                        |
| Stab - OHQ EUNAVFOR MED                                                               | 4 000                             | 4 000                              | 4 000                                  | 2 500                                  | -1 500                               | 0                                            | 1 500                                        |
| Insatsrelaterad stab                                                                  |                                   | 0                                  | 0                                      | 0                                      | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| <b>Summa Försvarsmaktsram</b>                                                         | <b>69 025</b>                     | <b>69 025</b>                      | <b>69 025</b>                          | <b>60 000</b>                          | <b>-9 025</b>                        | <b>0</b>                                     | <b>9 025</b>                                 |
| Ännu inte inplanerade insatser ap 2                                                   | 4 975                             | 4 975                              | 0                                      | 0                                      | 0                                    | 0                                            | 0                                            |
| <b>Totalt anslagspost 1:2.2</b>                                                       | <b>74 000</b>                     | <b>74 000</b>                      | <b>69 025</b>                          | <b>60 000</b>                          |                                      |                                              |                                              |
| Överföringar från 2015                                                                | 2 526                             | 2 526                              | 0                                      | 0                                      |                                      |                                              |                                              |
| <b>Totalt disponibelt anslagspost 1:2.2</b>                                           | <b>76 526</b>                     | <b>76 526</b>                      |                                        |                                        |                                      | <b>7 501</b>                                 | <b>16 526</b>                                |
| <b>Totalt FM 1:2</b>                                                                  |                                   |                                    | <b>1 096 025</b>                       | <b>1 082 000</b>                       | <b>-14 025</b>                       | <b>85 055</b>                                | <b>99 080</b>                                |
| Disponibelt belopp totalt 1:2                                                         | 1 181 080                         | 1 181 080                          |                                        |                                        |                                      |                                              |                                              |
| RB ram totalt 1:2                                                                     | 1 124 715                         | 1 124 715                          |                                        |                                        |                                      |                                              |                                              |
| BP-ram totalt 1:2                                                                     | 1 124 715                         |                                    |                                        |                                        |                                      |                                              |                                              |

Tabell 4 Prognos helår 2016 inkl. anslagsutfall nedbrytning anslag 1:2 per 2016-06-30

## Utestående utomstatliga åtaganden per 30 juni 2016

Försvarsmaktens huvudleverantör FMV har per den 30 juni 2016 beställningar hos utomstatliga leverantörer på 61 395 miljoner kronor, totalt alla anslag.

## Övrig redovisning

### Omdaning av försvarslogistiken

Genomförd verksamhet under första halvåret framgår av den myndighetsgemensamma kvartalsrapporteringen till regeringen.

Den nuvarande lösningen avseende materiel- och logistikförsörjningen, inklusive roll- och ansvarsfördelning mellan Försvarsmakten och FMV, togs fram i ett annat omvärldsläge och utifrån en annan inriktning. Med nuvarande omvärldsutveckling och den nya försvarspolitiska inriktningen krävs relativt stora förändringar av den nuvarande lösningen.

Försvarsmakten har i enlighet med inriktningsbeslutet analyserat de behov av förändringar som krävs. Analysen vilar på en grundläggande rollfördelning där Försvarsmaktens roll är att ha det samlade ansvaret för den militära förmågan. FMV:s roll är att stödja materielförsörjningen av Försvarsmakten med fokus på teknik och affärsmässighet.

Sammantaget ger analysen nedanstående behov:

- Försvarsmaktens förmåga att, på såväl kort som lång sikt, ta ansvar för försvarsförmåga och mobilisering behöver stärkas.
- Styrning och uppföljning av operativ verksamhet, mobilisering och förbandsproduktion genomförs sammanhållet av Försvarsmakten. Ägande och kontroll över materiel åligger Försvarsmakten som är den myndighet som även använder den i sin verksamhet.
- Ledning och organiseringen av försvarslogistiken sker på ett likartat sätt i de olika konfliktnivåerna fred, kris och krig. Organiseringen av logistiken ger därmed Försvarsmakten möjlighet att med snabba beslut hantera snabba och våldsamma händelseförlopp.
- Förutsättningar skapas för de finansiella flödena att gå direkt mellan Försvarsmakten och industrin.
- Likt alla andra myndigheter bör Försvarsmakten kunna genomföra egen upphandling av materiel och tjänster. Detta ger Försvarsmakten förutsättningar att ta ansvar för operativ förmåga, beredskap och mobilisering, bl.a. genom snabbare agerande och inköpsstrategier vid olika krissituationer. I nuläget har Försvarsmakten inte heller den insyn och kontroll över de finansiella riskerna som bör vara fallet för att uppfylla kraven enligt myndighetsförordningen och finansiella risker i många fall är liktydigt med operativ risk.

Försvarsmakten anser att ett brett nyttjande av systemstödet PRIO är avgörande för försvarslogistiken och den fortsatta utvecklingen av operativ förmåga. Försvarsmakten har i ett ställningstagande avseende hantering av bland annat materielmodifieringar och underhåll av materiel i system PRIO beskrivit behovet av ett myndighetsgemensamt nyttjande av Försvarsmaktens befintliga systemstöd. Detta innebär bland annat att det är Försvarsmaktens installation i systemet som skall användas. Försvarsmakten ser att gjorda avsteg från detta ställningstagande kommer att medföra svårighet att bedöma och följa ekonomiska transaktioner, tillgänglighet och status på materiel som hanteras i system PRIO och därmed direkt påverka den operativa förmågan och ytterst mobiliseringsförmågan.

Försvarmakten kommer fortsatt att samverka med Försvarets materielverk och utredaren för översynen av materiel- och logistikverksamhet (Dir 2015:71) i detta arbete och avser återkomma med sin syn i den fortsatta kvartalsrapporteringen.

## FÖRSVARSMAKTENS DELÅRSRAPPORT 2016

### Redovisning av återrapporteringskrav

Försvarsmakten redovisar nedan de återrapporteringskrav som ska redovisas i samband med delårsrapporteringen, utgående från Försvarsmaktens regleringsbrev för 2016. Redovisningarna är numrerade och namngivna i enlighet med regleringsbrev, vars återrapporteringskrav skrivs i inledningen med kursiv text.

#### Nr 1.3 Stridskrafternas utveckling

*I delårsredovisningen 2016 ska en lägesrapport lämnas avseende förmågan till ubåtsjakt, verksamheten på Gotland samt hanteringen av basplattan.*

##### Förmågan till ubåtsjakt

Ubåtsjaktförmågan är en av hörnstenarna i upprätthållandet av den territoriella integriteten. Försvarsmakten har därför fått i uppgift att så tidigt som möjligt säkerställa denna förmåga. Arbetet bedrivs nu med målet att två korvetter typ Gävle skall vara operativa 2020, varvid ubåtsjaktförmågan prioriteras. Arbetet med ombyggnad av bevakningsbåtar till bojbåtar fortsätter enligt plan.

##### Verksamheten på Gotland

Försvarsmakten har i ett integrerat arbete med FortV och FMV genomfört arbete med planerings- och behovsanalyser samt framtagning av behovsunderlag för infrastrukturen på Gotland. Därutöver har arbetet med miljötillstånd för utökad verksamhet vid Tofta skjutfält påbörjats.

Arméstridskrafterna har under perioden övat att transportera förband luftburet, i syfte att snabbt kunna förstärka upp försvaret av Gotland. Marinstridskrafterna har nyttjat övningsområdena kring Gotland för luftvärns-, ubåtsjakt- och ytstridsövningar, däribland övningen *SWEFINEX 16*.

Under halvåret har 18. stridsgruppen fortsatt med rekrytering och förberedelser för träning och utbildning, varvid det mekaniserade skyttekompaniet sätts upp under 2016-2017. Stridsgruppsstaben har som en del i sin förmågeuppbyggnad deltagit i övning Våreld 16 samt BRIGSTRI 16.

Arbetet med att skapa ett lokalt försvarsmaktsråd har påbörjats i samverkan med region Gotland.

Ett arbete pågår att sätta upp framskjuten ledning på Gotland och en chef är utsedd. Detta arbete samordnas med förstärkningen av utbildningsgruppen på Gotland så att resurserna totalt kan användas så effektivt som möjligt. Detaljutformning av framskjuten ledning och förstärkningen av utbildningsgruppen beräknas vara klar till årsskiftet.

##### Hanteringen av basplattan

I materielanskaffningsprocessen hanteras 4,6 miljarder som materieluppdrag inom ramen för inriktningspropositionen. Delar av de uppdragen kan hänföras till begreppet basplatta.

De utpekade materieluppdragen har planerats in i Försvarsmaktens logistikförsörjningsplan. Anskaffningarna är inplanerade som egna uppdrag, alternativt där det redan fanns ett liknande uppdrag i plan har tillförda uppgifter inarbetats i de befintliga uppdragen, t.ex. har medel för anskaffning av personlig utrustning inarbetats i befintliga planerade uppdrag. Planeringen är avstämd och anpassad mot FMV produktionsförmåga.

För omhändertagandet av basplattan i sin helhet redovisas den inom ramen för budgetunderlaget främst i de delar som avser krigsförbandsspecifikationerna samt i redovisningen avseende investeringsplanerna som del av försvarslogistikplanen.

Vid detta rapporteringstillfälle finns inga betydande avvikelser att rapportera. Genomförd verksamhet och uppnådda resultat återfinns under lägesredovisningen för ”Uppbyggnad av insatsorganisation och beredskap”.

## Nr 1.7 Internationellt samarbete

*Försvarsmakten ska i samband med delårsredovisningen redovisa hur det svensk-finska samarbetet har utvecklats.*

### Svensk-finskt samarbete

Försvarsmakten och stridskrafterna arbetar utifrån den försvarsmaktsgemensamma implementeringsplanen för tidsperioden 2015-2018 som redovisades för respektive lands försvarsdepartement i oktober 2015. Vidare har en försvarsmaktsgemensam rapport avseende förutsättningarna för ett fördjupat samarbete inom logistik- och materielförsörjning, cyber samt ledning (operativ nivå) redovisats till respektive lands försvarsdepartement i januari 2016. Under 2016 har samarbetet på den operativa ledningsnivån utvecklats. Säker kommunikation (via tal) mellan ländernas försvarshögkvarter är en viktig beståndsdel i det fördjupade försvarssamarbetet och det fortsatta arbetet framåt. Samarbetet med Finland omfattar även planering och förberedelser för ett gemensamt användande av civila och militära resurser i olika scenarier vilket utvecklas stegvis. Samarbetet medför en möjlighet till gemensamt agerande, men endast under förutsättning att nödvändiga politiska beslut fattas.

Samarbetet mellan marinstridskrafterna, inom den gemensamma svensk-finska marina stridsgruppen (*Swedish Finnish Naval Task Group, SFNTG*), fortlöper med fortsatt fokus på ledning under gemensamma övningar. Den marina stridsgruppens stab har genomfört stabsövning som en del i det fortsatta förmågeuppbyggnadsarbetet. Vidare har samövning och ledning till sjöss genomförts. Under 2016 kommer fortsatt utveckling av den svensk-finska marina stridsgruppen att ske i syfte att uppnå initial operativ förmåga 2017. Inom flygstridskrafterna har förmågan till gemensamma operationer fortsatt utvecklas genom kontinuerlig övningsverksamhet. Samarbetet inom gemensamt nyttjande av respektive lands flygbaser utvecklas, dels bilateralt och dels inom ramen för *NORDEFCO Alternate Landing Base Concept*. Samarbetet inom arméstridskrafterna utvecklas enligt plan mot ökad interoperabilitet inom ramen för var sin brigadstruktur. Detta uppnås genom en gemensam målsättning 2021 och en gemensam övningsplan för att nå det uppsatta målet. Under övningen *Cold Response 16* i Norge deltog båda länderna med en gemensam brigadstab under svensk ledning och en gemensam bataljon under finsk ledning.

## Nr 2.4 Veteran- och anhörigfrågor

*Försvarsmakten ska senast i samband med delårsrapporten redovisa ett förslag om inrättande av ett särskilt veterancentrum. Detta centrum ska utveckla och implementera myndighetens veteran- och anhörigarbete. Följande uppgifter ska innefattas:*

- råd och vägledning till veteraner och deras anhöriga,
- säkerställande av det lagstadgade uppföljningsansvaret inkluderande samordning och koordinering med övriga samhället,
- meritvärde och folkförankring,
- säkerställande av relevant statistik samt
- koordinering av forskning över ett brett vetenskapligt fält.

*Andra uppgifter som myndigheten finner relevanta för sitt arbete med veteran- och anhörigfrågor kan inkluderas.*

*Försvarsmakten ska sträva efter att arbeta myndighetsöverskridande. Förslaget ska utformas inom given ekonomisk ram.*

Försvarsmaktens Veteranenhet (FM VetE) ansvarar redan idag för de uppgifter som regeringen anger att ett Veterancentrum (VetC) ska lösa.

Från att tidigare haft en centraliserad modell för hantering av veteran- och anhörigfrågor implementerar Försvarmakten en delegerad modell, vilken i korthet medför att myndighetens organisationsenheter (förband, skolor och centra) ansvarar för det praktiska hanterandet av den enskilde veteranen medan FM VetE utgör kompetens- och utvecklingscentrum. Ett bärande motiv för denna modell är att Försvarmakten idag i princip uteslutande hanterar personal som har eller har haft ett anställningsförhållande med myndigheten. Detta, i kombination med ett långt delegerat arbetsgivaransvar inklusive omfattande arbetsmiljöuppgifter, gör det logiskt att uppföljning av, och stöd till, veteraner och anhöriga sker lokalt, dvs. nära individen. Eftersom FM VetE resurser bibehålls samtidigt som det praktiska ansvaret överförs till organisationsenheterna, ökar myndighetens samlade resurser för veteran- och anhörigarbete genom denna modell.

De resurser som därmed frigörs vid FM VetE avses primärt nyttjas för att:

- Fortsatt utveckla formerna för råd och vägledning till veteraner, bl.a. mot bakgrund av den stora mängd Försvarmaktsexterna aktörer som en veteran kan bli hänvisad till vid komplexa fall.
- Systematisera formerna för utvecklingsarbete med grund i en utvecklad analys- och erfarenhetshanteringsfunktion, vilken bl.a. har till uppgift att identifiera och prioritera utvecklingsåtgärder (inklusive inriktning av forskning och studier).
- Utveckla statistikbearbetningen, såväl genom egna analyser av den information som successivt indateras i myndighetens stödsystem som genom beställda registerstudier och annan forskning.
- Utöka omvärldsbevakningen ur ett veteran- och anhörigperspektiv såväl för att bygga en bredare kunskapsbas för utvecklingsåtgärder ("hur gör andra") som för att bättre kunna inrikta kommunikationsåtgärder inom ansvarsområdet.
- Ytterligare öka ansträngningarna för myndighetssamverkan. Utöver regelbundet informationsutbyte kan exempelvis gemensamt finansierad forskning och studier på sikt övervägas där flera myndigheters intressen sammanfaller.
- Bidra till ökad folkförankring bl.a. genom kommunikationsåtgärder som framhåller det faktum att den genomsnittlige veteranen är både resursstarkare och friskare än jämförbara grupper samt genom deltagande i ceremonier, mässor, symposier etc.

Mot bakgrund av att FM VetE (alt. blivande FM VetC) även framgent avses bestå av 15-20 befattningar anser myndigheten att den mest kostnadseffektiva organisationsformen är att inordna VetE/VetC i en befintlig organisationsenhet alternativt som sektion/avdelning inom högkvarteret. För närvarande är FM VetE organisatoriskt inordnad i Försvarmaktens HR Centrum men verksamhetsleds direkt av personaldirektören.

## Nr 2.8 Omlokalisering Järfälla Barkarby

*Försvarmakten ska i delårsredovisningen och i årsredovisningen redovisa vidtagna åtgärder samt fortsatt planering och bedömd tidplan gällande omlokaliseringen från fastigheten Järfälla Barkarby 4:1.*

Omlokaliseringen går i stort enligt plan.

Nybyggnation av förråd (tälthallar) och införhyrningen av förråd i Enköping pågår. Materiel kommer att kunna omförrädsställas under hösten.

Det finns svårigheter att finna lämpliga lokaler för hemvärnets kompaniledningar inom aktuellt område.

Prognosen är fortsatt att Försvarmakten kan lämna Barkarby senast den 31 december 2016.

## Nr 2.9 Örebro- och Värmlandsgruppen

*Försvarsmakten ska i delårs- och i årsredovisningen redovisa resultatet av vidtagna åtgärder för att förbereda omlokaliseringen av Örebro- Värmlandsgruppen.*

Försvarsmakten har fortsatt med det under 2015 påbörjade framtagandet av underlag för att omlokalisera Örebro - Värmlandsgruppen från Örebro till Villingsberg.

Viktigare vidtagna åtgärder under första halvåret 2016 är framtagandet av behovsunderlag för bl.a. ombyggnad av stabsbyggnad och flytt av kassuner för ammunitionsförvaring.

Flytten av utbildningsgruppen påbörjades under första halvåret 2016 i och med att utbildningsskvadronen omgrupperat till Villingsberg. Resterande delar kommer att omgruppera efterhand som infrastrukturen medger detta.

## Nr 3.11 Spridning av geografisk information

*Försvarsmakten ska förbereda överföring av uppgiften att vara ansvarig tillståndsmyndighet för spridning av sammanställningar av geografisk information som inhämtats från luftfartyg genom fotografering eller liknande registrering till Lantmäteriet den 1 maj 2016. Uppdraget ges med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar. Försvarsmakten ska vid genomförandet av uppdraget beakta 6 b § (1982:80) om anställningsskydd. Försvarsmakten ska vid genomförandet av uppdraget samråda med Lantmäteriet. Uppdraget ska redovisas i myndighetens delårsrapport 2016.*

Försvarsmakten handlägger tillsammans med Lantmäteriet (LM) frågan om överlämnande av ansvar för att vara tillståndsgivande myndighet för spridning av sammanställningar av geografisk information inhämtad genom fotografering eller liknande registrering. Arbetet följer en för myndigheten och LM gemensam plan där slutpunkten är den 1 december 2016. Arbetet fortlöper enligt gemensam plan.

## Finansiell redovisning

## Resultaträkning

| Belopp (tkr)                                                       | Utfall<br>1601-1606 | Utfall<br>1501-1506 | Prognos<br>1601-1612 | Not |
|--------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------|----------------------|-----|
| <b>Verksamhetens intäkter</b>                                      |                     |                     |                      |     |
| Intäkter av anslag                                                 | 15 456 683          | 15 178 265          | 35 157 000           |     |
| Intäkter av avgifter och andra ersättningar                        | 1 238 934           | 548 370             | 1 900 000            | 1   |
| Intäkter av bidrag                                                 | 1 867               | 1 742               | 4 000                |     |
| Finansiella intäkter                                               | 7 748               | 11 115              | 15 000               |     |
| <b>Summa Verksamhetens intäkter</b>                                | <b>16 705 232</b>   | <b>15 739 492</b>   | <b>37 076 000</b>    |     |
| <b>Verksamhetens kostnader</b>                                     |                     |                     |                      |     |
| Kostnader för personal                                             | -7 243 762          | -6 783 053          | -13 800 000          |     |
| Kostnader för lokaler                                              | -1 071 481          | -1 152 028          | -2 150 000           |     |
| Övriga driftkostnader                                              | -8 846 159          | -8 553 633          | -21 393 000          |     |
| Finansiella kostnader                                              | -17 693             | -14 234             | -33 000              |     |
| Avskrivningar och nedskrivningar                                   | -4 089 396          | -4 204 015          | -8 200 000           |     |
| <b>Summa Verksamhetens kostnader</b>                               | <b>-21 268 491</b>  | <b>-20 706 963</b>  | <b>-45 576 000</b>   |     |
| <b>Verksamhetsutfall</b>                                           | <b>-4 563 259</b>   | <b>-4 967 471</b>   | <b>-8 500 000</b>    |     |
| <b>Uppbördsverksamhet</b>                                          |                     |                     |                      |     |
| Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras                      | 29 258              | 17 908              | 50 000               |     |
| Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet         | -29 258             | -17 908             | -50 000              |     |
| <b>Saldo</b>                                                       | <b>0</b>            | <b>0</b>            | <b>0</b>             |     |
| <b>Transfereringar</b>                                             |                     |                     |                      |     |
| Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag | 58 881              | 63 007              | 114 000              |     |
| Lämnade bidrag                                                     | -58 881             | -63 007             | -114 000             |     |
| <b>Saldo</b>                                                       | <b>0</b>            | <b>0</b>            | <b>0</b>             |     |
| <b>Årets kapitalförändring</b>                                     | <b>-4 563 259</b>   | <b>-4 967 471</b>   | <b>-8 500 000</b>    |     |

Datum  
2016-08-12Beteckning  
FM2016-17170:1 Sida 26

## Balansräkning

| Tillgångar (tkr)                                | Utgående balans<br>2016-06-30 | Utgående balans<br>2015-06-30 | Not |
|-------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|-----|
| <b>Immateriella anläggningstillgångar</b>       |                               |                               |     |
| Balanserade utgifter för utveckling             | 1 144 248                     | 1 489 128                     |     |
| <b>Summa Immateriella anläggningstillgångar</b> | <b>1 144 248</b>              | <b>1 489 128</b>              |     |
| <b>Materiella anläggningstillgångar</b>         |                               |                               |     |
| Förbättringsutgifter på annans fastighet        | 227 288                       | 248 960                       |     |
| Maskiner, inventarier, installationer m.m.      | 1 181 625                     | 1 317 428                     |     |
| Pågående nyanläggningar                         | 85 583                        | 73 786                        |     |
| Beredskapstillgångar                            | 92 336 735                    | 90 994 153                    | 2   |
| <b>Summa Materiella anläggningstillgångar</b>   | <b>93 831 231</b>             | <b>92 634 326</b>             |     |
| <b>Varulager m.m.</b>                           |                               |                               |     |
| Varulager och förråd                            | 270 489                       | 336 392                       |     |
| <b>Summa Varulager m.m.</b>                     | <b>270 489</b>                | <b>336 392</b>                |     |
| <b>Kortfristiga fordringar</b>                  |                               |                               |     |
| Kundfordringar                                  | 47 576                        | 66 285                        |     |
| Fordringar hos andra myndigheter                | 403 452                       | 487 631                       |     |
| Övriga kortfristiga fordringar                  | 18 401                        | 19 880                        |     |
| <b>Summa Kortfristiga fordringar</b>            | <b>469 429</b>                | <b>573 796</b>                |     |
| <b>Periodavgränsningsposter</b>                 |                               |                               |     |
| Förutbetalda kostnader                          | 16 264                        | 30 658                        |     |
| Övriga upplupna intäkter                        | 35 468                        | 33 522                        |     |
| <b>Summa Periodavgränsningsposter</b>           | <b>51 732</b>                 | <b>64 180</b>                 |     |
| <b>Avräkning med statsverket</b>                |                               |                               |     |
| Avräkning med statsverket                       | -2 609 296                    | -1 043 316                    |     |
| <b>Summa Avräkning med statsverket</b>          | <b>-2 609 296</b>             | <b>-1 043 316</b>             |     |
| <b>Kassa och bank</b>                           |                               |                               |     |
| Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret       | 6 576 646                     | 5 232 159                     |     |
| Kassa och bank                                  | 416 801                       | 67 204                        |     |
| <b>Summa Kassa och bank</b>                     | <b>6 993 447</b>              | <b>5 299 362</b>              |     |
| <b>Summa Tillgångar</b>                         | <b>100 151 280</b>            | <b>99 353 868</b>             |     |

# FÖRSVARSMAKTEN

Datum  
2016-08-12

Beteckning  
FM2016-17170:1 Sida 27

| Kapital och Skulder (tkr)                             | Utgående balans<br>2016-06-30 | Utgående balans<br>2015-06-30 | Not |
|-------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|-----|
| <b>Myndighetskapital</b>                              |                               |                               |     |
| Statskapital                                          | 96 909 014                    | 95 970 644                    | 3   |
| Balanserad kapitalförändring                          | 0                             | 224                           |     |
| Kapitalförändring enligt resultaträkningen            | -4 563 259                    | -4 967 471                    |     |
| <b>Summa Myndighetskapital</b>                        | <b>92 345 755</b>             | <b>91 003 398</b>             |     |
| <b>Avsättningar</b>                                   |                               |                               |     |
| Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser | 244 340                       | 273 954                       |     |
| Övriga avsättningar                                   | 417 877                       | 504 483                       |     |
| <b>Summa Avsättningar</b>                             | <b>662 217</b>                | <b>778 437</b>                |     |
| <b>Skulder m.m.</b>                                   |                               |                               |     |
| Lån i Riksgäldskontoret                               | 2 607 570                     | 3 139 740                     |     |
| Kortfristiga skulder till andra myndigheter           | 1 361 727                     | 1 447 503                     |     |
| Leverantörsskulder                                    | 757 104                       | 692 142                       |     |
| Övriga kortfristiga skulder                           | 254 465                       | 261 062                       |     |
| <b>Summa Skulder m.m.</b>                             | <b>4 980 866</b>              | <b>5 540 447</b>              |     |
| <b>Periodavgränsningsposter</b>                       |                               |                               |     |
| Upplupna kostnader                                    | 2 162 442                     | 2 031 586                     |     |
| <b>Summa Periodavgränsningsposter</b>                 | <b>2 162 442</b>              | <b>2 031 586</b>              |     |
| <b>Summa Kapital och Skulder</b>                      | <b>100 151 280</b>            | <b>99 353 868</b>             |     |

**Ansvarsförbindelser**  
Övriga ansvarsförbindelser

## Anslagsredovisning

## Redovisning mot anslag (tkr)

| Anslag                                                | Not                                                           | Ingående överföringsbelopp | Årets tilldelning enligt regleringsbrev | Omdisponerade anslagsbelopp | Utnyttjad del av medgivet överskridande | Indragning | Totalt disponibelt belopp | Utgifter    | Inkomster | Saldo      |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|----------------------------|-----------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------------------|------------|---------------------------|-------------|-----------|------------|
| Anslag inom Försvarsdepartementets utgiftsområde nr 6 |                                                               |                            |                                         |                             |                                         |            |                           |             |           |            |
| 1:1.1                                                 | Förbandsverksamhet och beredskap                              | -262 644                   | 25 536 454                              | -9 000                      |                                         |            | 25 264 810                | -13 424 168 | 508 958   | 12 349 600 |
| 1:1.4                                                 | Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten                 | -5 727                     | 766 322                                 | 9 000                       |                                         |            | 769 595                   | -374 048    |           | 395 547    |
| 1:2.1                                                 | Försvarsmaktens väpnade insatser internationellt samt Athena  | 933 395                    | 1 050 715                               |                             |                                         | -879 556   | 1 104 554                 | -333 336    | 308       | 771 526    |
| 1:2.2                                                 | Försvarsmaktens övriga insatser internationellt               | 22 133                     | 74 000                                  |                             |                                         | -19 607    | 76 526                    | -19 821     | 10        | 56 715     |
| 1:3.1                                                 | Anskaffning av materiel och anläggningar                      | -62 423                    | 8 415 827                               |                             |                                         |            | 8 353 404                 | -2 278 205  | 185 917   | 6 261 116  |
| 1:4.1                                                 | Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar | -163 271                   | 6 877 682                               |                             |                                         |            | 6 714 411                 | -2 405 375  | 553 334   | 4 862 370  |
| 1:5.1                                                 | Forskning och teknikutveckling                                | -466                       | 605 058                                 |                             |                                         |            | 604 592                   | -208 478    |           | 396 114    |
| Anslag inom Utrikesdepartementets utgiftsområde nr 5  |                                                               |                            |                                         |                             |                                         |            |                           |             |           |            |
| 1:2.1                                                 | Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet (UD)                 | 552                        | 64 400                                  |                             |                                         | -552       | 64 400                    | -24 354     | 22        | 40 068     |
| S:a                                                   |                                                               | 461 549                    | 43 390 458                              | 0                           | 0                                       | -899 715   | 42 952 292                | -19 067 785 | 1 248 549 | 25 133 056 |

## Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

| Inkomsttitel                                     | Beräknat belopp | Inkomster |
|--------------------------------------------------|-----------------|-----------|
| 4525 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor |                 | 29 258    |

## Tilläggsupplysningar och noter

### Redovisnings- och värderingsprinciper

#### Allmänt

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Belopp anges i tusen kronor (tkr) om inte annat anges särskilt. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

#### Värdering av anläggningstillgångar

##### *Immateriella anläggningstillgångar*

Immateriella anläggningstillgångar består av programvaror, licenser och utveckling som är av väsentligt värde för verksamheten under kommande år. Programvaror och licenser aktiveras i de fall anskaffningsutgiften överstiger 25 tkr. Utveckling aktiveras om de sammanlagda utgifterna överstiger 1 000 tkr.

##### **Avskrivningstider för immateriella anläggningstillgångar:**

|        |                           |
|--------|---------------------------|
| 3 år   | Licenser till dataprogram |
| 3-5 år | Egenutvecklade IT-system  |

Avskrivningstiden kan i förekommande fall variera inom en anläggningsklass beroende på att individuella bedömningar gjorts i samråd med sakkunniga.

##### *Materiella anläggningstillgångar*

Alla anskaffningar (undantaget beredskapstillgångar) med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde av minst 25 tkr redovisas som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden.

##### **Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar för verksamheten:**

|       |                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 25 år | Fartyg och flygplan                                                                                                                                                                                                                  |
| 15 år | Båtar                                                                                                                                                                                                                                |
| 10 år | Verkstads- och tillverkningsutrustning, telefonväxlar, utbildningsanläggningar, simulatorer, tävlingsvapen, viss köksutrustning, tyngre transportmedel, förbättring på annans fastighet, datornät, stordatorer, möbler och inredning |
| 5 år  | Lätta transportmedel, kommunikationsmedel, minidator, kontorsapparater, djur och övrigt                                                                                                                                              |
| 3 år  | Persondator med kringutrustning                                                                                                                                                                                                      |

Avskrivningstiden kan i förekommande fall variera inom en anläggningsklass beroende på att individuella bedömningar gjorts i samråd med sakkunniga.

##### *Beredskapstillgångar*

Förnödenheter för krigsändamål och beredskap, som har anskaffats för att klara landets behov vid kris och krig, definieras som beredskapstillgångar. Beredskapstillgångarna indelas i beredskapsinventarier och beredskapsvaror. Beredskapsinventarier skrivs av linjärt på anskaffningsvärdet i förhållande till den bedömda ekonomiska livslängden. För beredskapsinventarier är gränsen för aktivering 250 tkr.

##### **Avskrivningstider för beredskapsinventarier**

|                 |                                                                                   |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| 15 år/25 år     | Stridsfordon, fartyg, flygplan och helikoptrar (individredovisade materielsystem) |
| 10 år           | Modifiering av materiel                                                           |
| 3 år/5 år/10 år | Övriga beredskapsinventarier                                                      |

Avskrivningstiden kan i förekommande fall variera inom en anläggningsklass beroende på att individuella bedömningar gjorts i samråd med sakkunniga.

Beredskapsvaror i lager värderas enligt principer för lagerredovisning, trots att dessa ingår under rubriken anläggningstillgångar. Försvarsmakten tillämpar, för de lager som redovisas i system PRIO, först-in-först-ut-principen (FIFU). För de lager som ännu inte överförs till system PRIO beräknas anskaffningsvärdet enligt principen vägda genomsnittspriser.

## Varulager

Varulager värderas huvudsakligen till anskaffningsvärde. För lager i PRIO samt drivmedel exkl. fartygsdiesel utgörs anskaffningsvärdet av genomsnittspriser.

## Fordringar

Fordringar värderas till det belopp som bedöms komma att inflyta.

## Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs huvudsakligen belopp överstigande 100 tkr.

## Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta redovisas i bokslutet omräknade till balansdagskurs. Valutakursdifferenser redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader.

## Avsättningar

Avsättning för pensionsförpliktelser redovisas till det försäkringstekniska värdet av pensionsåtaganden, beräknade med ledning av den beräkningsmodell SPV fastställt.

Avsättningar för framtida utgifter för omstrukturering är angivna i dagens prisläge utan nuvärdesberäkning.

## Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

Enligt regleringsbrevet för 2016 gäller följande undantag från ekonomiadministrativa regelverket:

1. Försvarsmakten undantas från 12 § anslagsförordningen (2011:223) enligt nedan.

a) Försvarsmakten får, vad avser förstagångsanskaffning (dvs. första lageruppbyggnad) för nya materielsystem, anskaffa ammunition, reservdelar m.m. under anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Försvarsmakten får under anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* återanskaffa ammunition och reservdelar m.m. Efter hand som förbrukning av förnödenheter sker i förbandsverksamheten ska kostnaden för detta föras mot anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* och motsvarande belopp föras som intäkt mot anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* eller anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*. Denna princip får även tillämpas vad gäller förnödenheter, inklusive drivmedel, anskaffade före 1 januari 2008.

b) När Försvarsmakten förbrukar ammunition m.m. vid insatser internationellt ska kostnaden för detta föras mot anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* och motsvarande belopp föras som intäkt mot anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* eller 1:4 *Vidmakthållande och avveckling m.m. av materiel och anläggningar*.

2. Försvarsmakten behöver inte finansiera investeringar i anläggningstillgångar som används eller kommer att användas i samband med fredsfrämjande förbandsinsatser med lån i Riksgäldskontoret enligt 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210).

## Noter till resultaträkningen

### 1. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 690 564 tkr jämfört med första halvåret 2015. Skillnaden beror i huvudsak på bokförda intäkter om 684 327 tkr från Försvarets materielverk avseende reglering av viten, skadestånd, räntor och royalties för åren 2006-2016.

## Noter till balansräkningen

### 2. Beredskapstillgångar

Under första halvåret 2016 har det bokförda värdet avseende beredskapsvaror i lager korrigerats med -854 391 tkr. Korrigeringen avser den invärdering av reservdelar och utbytesenheter avseende JAS 39A/B som gjordes under 2015. Korrigeringen har bokförts direkt mot balansposten statskapital (se även not 3 – Statskapital).

### 3. Statskapital

Under första halvåret 2016 har det bokförda värdet avseende statskapital korrigerats med 854 391 tkr. Korrigeringen avser den invärdering av reservdelar och utbytesenheter avseende JAS 39A/B som gjordes under 2015 (se även not 2 – Beredskapstillgångar).

### 4. Övriga ansvarsförbindelser

I balansposten övriga avsättningar ingår avsättning om 125 282 tkr (131 394 tkr) för utgifter under åren 2016 - 2023 för sanering av förorenade områden. Försvarsmakten kommer även efter år 2023 att ha utgifter för att sanera förorenade områden. Utgifterna för sanering efter år 2023 är dock osäkra till både tidpunkt och belopp.

## Överbefälhavarens intygande av myndighetens delårsredovisning

Jag intygar att delårsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.



Micael Bydén